

Posamezna številka stane 1 din.

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

86. številka.

Maribor, dne 25. julija 1924.

Letnik XVI.

Metamorfoze slovenskega liberalizma.

»Slovenski Narod« št. 273 (1891) je objavil sledečo načelno izpoved:

»Mi privoščimo svobodo tudi duhovniku. Služabnik Cerkve je, a res tudi, da je državljani. Kot državljani ima javne dolžnosti, gredu mu torej tudi javne, politične pravice, katere naj izvršuje po svojem najboljšem prepričanju. Katoliški duhovnik je oznanjevalec vere Kristusove, katera je dala nebesko zavetje pravici in resnici, to oboje je tudi duhovnik poklican zastopati v javnem življenju. To mora duhovniku priznati vsak pravični človek.«

Čudno, a vendar resnično. In kako pišejo danes? Ze pokojni veliki dr. Mahnič je v četrtem letniku »Rimskega katolika« str. 62-63 pristavil pod napisom »Ad perpetuam rei memoriam«: Skofje imajo pravico svojim duhovnikom za posamezne slučaje, dobe, kraje iz izvestnih razlogov omejiti ali pa razširiti izvrševanje duhovnikom kot državljanom pripadajočih političnih pravic. To je »Narod« pozabil in z njim od liberalizma oglodani katoličani. Zgoraj navedene stavke pa z veseljem podpišemo, le opozorili bi radi ljubljanske advokate, da bi jih ne pozabili. Doslednost je lepa čednost — posebno juristov in listov, ki hočejo (laudanda voluntas) biti zastopniki, glasila slovenskega razumnika, v katerem je poleg razuma tudi še vedno nekaj — spmina. Besede kakor za današnje prilike izgovorjene.

Izvestna klika ljubljanskih »naprednjakov« se tudi rada šopiri, da zastopa tradicije rajnega dr. Tavčarja, ki je bil pošten politik. Koliko je na tem resnice, lahko razvidimo iz pisma, ki ga je razposlal dr. Ivan Tavčar svojim zaupnikom ter nekaterim župnikom na Kranjskem pred volitvami začetkom 90 let in ki je sledeče vsebine:

»Visokochestiti gospod!

Dne 26. maja zbraval je v Ljubljani shod županov in srenjskih mož ljubljanske okolice. Pri tem shodu, katerega se je udeležilo 27 županov in 35 svetovalcev, sprejel je podpisani z ogromno večino za kandidata pri prihodnji volitvi v deželni zbor. Nasprotovala sta samo da glasova. V svojem govoru sem med drugim tudi tol naglašal:

»A to pa je tudi jezik, častiti možje, v katerem me je nati prvo molitev učila. Zatorej bi, kot Vaš poslanec, dolžno nasprotoval vsemu, kar bi škodilo verskemu utu, kar bi utegnulo širiti versko mlačnost med narodom.«

In 2 leta 1881, ko smo slavili narodno zmago pri mestnih ljubljanskih volitvah, sem, napivajoč duhovščini, tde govoril:

»Vsk, kdor ljubi slovenski narod, ter mu želi srečno prihodnost, ima prepričanje sedaj, da se ima narodnost laslanjati na vero. Narodnost, gospoda, vije se kakor tri okrog mogočnega debla, okrog vere. In kakor hitro se loči trta od debla, pade po tleh in njena rast, njeno razvijanje, in pred vsem njena rodovitnost je popolnoma uničena. Vse to smo imeli priliko opazovati tedaj, ko je med nami plapolal ogenj takomenovanega »mladosvenstva«. Vsak, ki je dober patrijot, vé, da je »mladosvenstvo« mrtvo, da mora mrtvo biti in da iz groba nedar vstati ne sme.«

Toko občnemu mnenju v pojasnilo.

Z odličnim spoštovanjem

Dr. Ivan Tavčar.«

Našetrno prepričanje je, da blagopokojni dr. Ivan Tavčar nidar ni poznal hinavščine. Avant-gardisti napred ne misli! Kako nadaljujete tradicije svojega duševnega voditelja?

Ze rai dr. J. Missia, prvi slovenski kardinal in goriški nadškof, je spoznal hinavščino slovenskega liberalizma do dr. Liberalci so bili svoje dni bolj cesarski kakor cesar sanin bolj habsburški, kakor avstrijski nadvojvode sami. Koe namreč leta 1889 umrl cesarjevič Rudolf, ki je bil faničen nasprotnik Slovanov, tedaj so pod vplivom liberalne onje neznani ljudje pobili dr. J. Missija, ki je bil takrat šeljubljanski škof, okna ter mu omazali palačo, »ker ni ribesil zastave.« »Slovenski Narod« pa ga je napadel z so njemu lastno hinavščino. Dejstvo pa je, da celo na unaju na palačah nadvojvod in vojvod ter ministrstevu bilo zastav. V Ljubljani pa so ljubljanski »patrijotje« ahtevali od škofa, da razobesi žalno zastavo. Fej! In mes? Vse za nacijo! »Zastave se brzo menjajo!« To je biodgovor velikega dr. J. Missija.

Osična poteza slovenskega liberalizma je smrtno sovraštvu do duhovščine, ker je le-ta pri našem ljudstvu v čisljih priljubljenosti. »Slovenec« od srede, dne 23. 7. 1924 je posvetil uvodni članek pod napisom »Kulturni boj« neamnemu boju, ki ga vodi klika okoli »Jutra« proti na duhovščini, ki ji očitajo, »da je neizprosna zatiralka svenstva, kot strupeno uničevalko vseh modernih, torej tudi slovenskih kulturnih pridobitev« itd. Divje sovraštvu kaže slučaj kranjskega kaplana Žužka, ki je bil

protizakonito prestavljen, ker je z neverjetno ljubeznijo znal pridobiti srca mladine za orlovstvo; kaže slučaj kaplana Rovtarja na Igu iz taistih razlogov. Kdo bo skušal tu pri nas ustvarjati umetna nasprotja med duhovščino in koristmi slovenskega ljudstva? Naj govori dr. Zarnik, ki ni bil klerikalec, kakor je znano. On je napisal v »Novicah« (6. februarja 1867, str. 44): »Blagor narodu, kjer duhovščina tako nerazrušljivo s svojim narodom stoji, kakor egiptovske piramide, kjer se vedno tako apostolski za najsvetejše pravice svojega naroda poteguje, kakor pri nas. Naj se zgodi z našim narodom kar si bodi; ali to vaše držanje, častiti duhovniki, posebno vi kaplanje na deželi, na veke ostane z zlatolesketočimi črkami v našo povestnico vsekano.«

In v odstavku »Naša duhovščina in sedanje volitve« pravi dr. Zarnik (»Novice« dne 13. marca 1867, str. 86): »Samo ob sebi se razumeva, da bi nihče ne črnil, ko bi naša duhovščina pri nas v resnici toliko vpliva ne imela; to naše protivnike peče, to je rana, ki jih skeli. Da ima pa naša duhovščina toliko vpliva, to je znamenje, da je izvrstna, da spozna svoj apostolski misijon, da ni puhla in gnijala.«

Te besede so bile zapisane v oni dobi, ko je slovenska duhovščina, umevajoč pomen liberalnega gibanja v Avstriji, pričela žilav boj proti nasprotnikom konkordata v slovenskih deželah, ko so slovenski poslanci na Dunaju o tej točki popolnoma molčali in ko je slovensko ljudstvo s svojimi glasovi pri takratnih volitvah odločilo proti liberalnemu temelju, na katerem se je takrat imela graditi nova ustava.

Slovenska duhovščina je šla med ljudstvo, ko je bilo to za življenje nevarno in ko ni bilo nikogar, ki bi pomagal. Danes pa, ko je vse prosvetno delo izvršeno, naj duhovščina ljudstvo zapusti? Nikdar! S politično aktivnostjo naše duhovščine blagostanje slovenskega ljudstva stoji in pade.

Politične beležke.

Reševanje krize. Včeraj dopoldne in popoldne se je vršila seja glavnega odbora radikalne stranke. Pričakovalo se je, da bo ta seja razpletla krizo s tem, da se odloči za Jovanovičev ali za Pašičev stališče. O izidu seje še ni znano, ker pa Ljuba Jovanovič pred konferenco ni imel nobenih posvetovanj, se sklepa, da je vse priprave za sestavo nove koncentracijske vlade že dovršil. O sestavi krožijo razne kombinacije. Predvidevajo se kot možne tri kombinacije: 1. vlada se sestavi iz radikalov in iz vseh strank opozicije; 2. homogena radikalna vlada, ki bi jo podpiral opozicijski blok in 3. koalicija med radikali in Jugoslovanskim klubom kot zastopnikom opozicijskega bloka. Sestava vlade ne dela nikakoršnih težkosti in bi bila lahko že pred dnevi sestavljena. Jovanovič pa iz taktičnih razlogov liste še ne predloži kralju v podpis, ampak čaka, da se situacija v radikalnem klubu razčisti in se bo videlo, kdo je proti njemu in kdo zanj.

Ugibanja o razpoloženju v glavnem radikalskem odboru. Znano je, da je radikalski prvak Aca Stanojevič pisal Pašiču, naj se rajši umakne, ker je prestar in ne more dovolj nadzorovati svojih ministrov. Pred sestankom glavnega odbora je bilo posvetovanje med Pašičem, Jovanovičem in Stanojevičem in baje se je že ob tej priliki Pašič odločil, da odstopi, obdrži pa formalno še vedno vodstvo radikalske stranke. Druga poročila zopet pravijo, da se bodo Pašičevi in Pribečičevi pristaši združili v velesrbsko, torej protiustavno stranko.

Žerjavovski razpored našega orožništva. »Svobodne« volitve po Žerjavovem načrtu in namenu označuje sledeče: V notranjem ministrstvu so na predlog slovenskih samostojnih demokratov sklenili, da se premesti več žandarmerijskih postajevodij iz Slovenije v Srbijo in Macedonijo. Na mesto teh pa bi bili nastavljeni za vodje orožniških postaj po Slovanah žandarji iz Srbije. To so najbrže po Žerjavovih metodah prve predpriprave za »svobodne« volitve v Sloveniji. Žandarmerijska komanda je o tem naj-novejšem načrtu režimovcev že obveščena.

Po svetu.

Avstrijski kancler dr. Seipl je praznoval 23. t. m. 25 letnico mašništva. Proslave jubileja, ki se je vršila v okrevanju v Hütteldorfu, so se udeležili člani vlade.

Madžarska amnestija. Te dni je pomislil madžarski državni upravnik Horthy vse udeležence zadnjega puča ekscesarja Karla. Ti »amnestiranci« madžarski grofi in oficirji pač niso bili potrebni amnestije, ker so bili po puču samo par dni v nekem razkošnem gradu, potem pa popolnoma prosti in samo, če so pokazali kako nerazpoloženje proti vladi, so dobili diskretne opomine od vlade naravnost po njenih zaupnikih, ali pa po vladnem časopisu, naj ne pozabijo, da so še vedno »veleizdajalci.« Sicer Horthyjeva vlada po pravem ne more postopati drugače proti monarhistom, ker so njeni člani sami monarhisti, samo da se pučisti malo razlikujejo v metodah za

vzpostavo monarhizma. Največja sramota vpricho kulturnega sveta je pa ta, da so ogrske amnestije za politične begunce čisto navadna sleparija in past ter da so ogrske ječe polne že skozi pet let obsojencev iz dobe poloma vlade delavskih svetov. Kolikor toliko znane osebe iz te prevratne dobe so Madžari itak pobesili, ali pa kar tako v masah pomorili in tako si svet lahko misli, koliko krivde je še lahko na ljudeh, ki so že tako dolgo od režima trpinčeni po strašnih ječah.

Hitlerjev proces v bavarskem parlamentu. Skandalozna razsodba proti Hitlerju in njegovim pomagačem se je obravnavala te dni tudi v bavarskem »Landtagu«. Socialni demokrati so ostro interpelirali nemško-nacionalnega ministra pravde Gürtnerja, kateremu pripisujejo glavno krivdo radi mile obsodbe v Hitlerjevem procesu. Minister se je izgovarjal, da so sodišča na Bavarskem neodvisna. Radi Hitlerjevega procesa so nato napadli vlado tudi govorniki Ljudske stranke, ki so naglašali, da pomeni proces za bavarsko pravosodstvo škandal, obtoženci pa ga bodo pomnili kot naj-lepši dan njihovega življenja. Državna avtoriteta je kapitulirala pred par nadutimi puhoglavci. Radi teh napadov je prišlo v zbornici do hudih izgrediv. Neki nemško-nacionalni govornik je začel socialiste izzivati, da že od nekdaj odobravajo umore vladarjev. Ti so napadli govorniško tribuno; med nacionalci, ki so ščitili svojega govornika in socialisti je nastal nato splošen pretep, radi katerega je predsednik moral sejo prekiniti. Po otvoritvi nove seje so socialisti in komunisti energično zahtevali, da nacionalci prekličejo svoje obdolžitve. Ker bi bila seja onemogočena, so se ti slednjič udali ter prekličili svoje obdolžitve.

Nemčija in londonska konferenca. Vprašanje o vlogi nemških zastopnikov na konferenci se do včeraj ni rešilo. Nemčija odločno želi, da se prizna njenim zastopnikom pravica, da nasproti načrtom o izvršitvi Dawesovega načrta zavzamejo stališče in se pogajajo. V tem slučaju bo vodil nemško delegacijo v London sam kancler. V nasprotnem slučaju, to je, ako se nemškim zastopnikom predloži protokol enostavno v podpis, pošljejo v London samo kakega uradnika iz zunanjega ministrstva. Kakor izjavljajo od nemške strani, v nemškem državnem zboru za sprejem Dawesovega poročila ne bo najti večine, ako konferenca ne bo dala nekih zagotovil glede vojaške izpraznitve Poruhra (o tem konferenca doslej ni razpravljala) in glede sankcij. V tem slučaju da bi bila vladna kriza v Nemčiji neizogibna, ali pa bi se morda celo razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve. Francoska delegacija zastopa stališče, da se povabijo nemški zastopniki šele potem, kadar se bo konferenca zedinila o sklepih vseh treh komisij. Angleži v tej točki Francozom ne bodo delali nobenih težav, dasi sami sodelovanju Nemčije načelno niso nasprotni.

Spor med Ameriko in Rumunijo. Rumunija je z novim zakonom o reguliranju eksploatacije rudnikov in petrolejskih vrelcev, v živo zadela ameriška petrolejska društva. Ameriški konzul je radi tega predal rumunski vladi noto, v koji Amerika naglašja, da bo ščitila interese svojih državljanov, ki imajo v eksploataciji rumunske petrolejske vrelce. Če Rumunija ne pristane na ameriške zahteve, bo odpoklicala svojega predstavnika v Bukareštu. Rumunski zunanji minister si je izprosil dvadnevni rok za premislek, vendar bo najbrže rumunska vlada ameriške zahteve odbila.

Boljševiška propaganda na Balkanu. Angorska vlada namerava podvzeti energične mere proti boljševiškim organizacijam v Carigradu, ker postoji sum, da so te organizacije središče za propagandno agitacijo na Balkanu. Opozoriti namerava sovjetsko vlado, da prepreči širjenje boljševiške propagande v Turčiji, česar so se sovjeti že odrekli v rusko-turški pogodbi.

Težave evropskih konferenc.

Od konference, ki se vrši sedaj v Londonu, se mnogo pričakuje in mnogo obeta. Ta konferenca je petnajsta od onih konferenc, ki se od verselleskega miru sem bavijo z vojnoodškodninskimi vprašanjem. Ze sedaj je mnogo poročil, ki naglašajo, kako konferenca ugodno poteka, a pri tem se kažejo vsa znamenja in vsa obiležja onih činiteljev, ki so negativno končali vse dosedanje konference, ali ki so povzročili, da se je morala sestati že petnajsta konferenca. Pri poročilih o evropskih konferencah je javnost vedno bolj zmedena in tudi skeptična. Jezik poročil ji je često popolnoma nerazumljiv. Vedno je toliko priprav, predpriprav, predkonferenc, odsekov, komisij, da se svet iz kaosa teh predpripravnih priprav ne spozna več in da je končno celo nekako olajšan, ko čuje, da se je konferenca končno razšla in da se bo zopet po pripravah in proučevanju v doglednem času na novo sestala.

Pri londonski konferenci je teh predpriprav in predkonferenc malo manj in sedaj ne moremo reči, da se od same hoste drevje ne vidi. Gotovo je celo to, da bo ta konferenca celo ob negativnem rezultatu imela to vrednost in važnost, da bo jasno pokazala vzroke in činitelje,

ki ovirajo in preprečujejo obnovo Evrope in pravo rešitev raznih perečih vprašanj.

Konferenca stoji na stališču brezpogojne izvedbe strokovnjškega predloga. Dobro je, da se je to stališče jasno in odločno povdarilo. O predlogu strokovnjakov je znano, da nalaga Nemčiji velikansko breme in daje Franciji toliko odškodnine, da je bila z njo zadovoljna — hočeš nočeš tudi prejšnja francoska vlada. Predlogi pa dajejo nadalje Nemčiji tudi življenjsko in gospodarsko možnost, da lahko zadosti svojim obvezam in če bi se danes od nemške in francoske strani nastopalo proti temu predlogu, bi bilo to nastopanje od nemške strani veliko bolj upravičeno kot pa od francoske. Razumljivo je, če Nemčija dvomi o tem, ali zmore tako veliko breme in če bodo njena jamstva njenega gospodarskega razvoja res držala. Nastopanje proti predlogu iz teh razumljivih vzrokov in pomislekov ni končno nič slabega in obtožljivega, pač pa je obtožljivo vpricho cele Evrope to, če bi se Francija danes postavila proti predlogu, ki ji vendar daje tako visoko odškodnino, da je bila celo njena prejšnja vlada s tem zadovoljna.

Nova francoska vlada takega nastopa seveda ne misli zagrešiti, nastopa se pa vendarle in sicer od strani onih francoskih krogov, ki niso zadovoljni s sedanjo svojo vlado. Na londonski konferenci se je že sedaj oglašil predstavnik francoske veleindustrije, ki se zelo neugodno počuti pod miroljubno masko. Mož se piše Schmidt in bo gotovo zelo vnet Francoz. Govori pa iz srca francoski veleindustriji, ko pravi, da je 300 plavžev preveč in da bi se morali ugasiti seveda na strani konkurenčne in ne francoske veleindustrije, z drugimi besedami povedano, bi imeli francoski veleindustrijci rajši sankcije, potem katerih bi ubijali nemško industrijo in gospodarstvo, kot pa reparacije od treh milijard frankov. Francoskega veleindustrijalca Schmidta so opozorili, da pri sankcijah pada francoski frank, mož se je pa odrezal, da veleindustrija tudi pri padanju valute dobro izhaja. Logika francoskega velekapitala je jasna. Pri sankcijah bi uživala samo veleindustrija, od reparacij pa bodo deležni tudi drugi sloji, ker jih bo delila nova francoska vlada, ki noče biti velekapitalistično in velepodjetniško orodje.

G. Schmidt je tipični predstavnik onih krogov, ki ogrožajo že petnajsto evropsko konferenco z neuspehom. Schmidt so močni in odločilni v Nemčiji ravno tako kakor v Franciji, Angliji in kratko rečeno do malega v vseh državah. Velekapitalistični in veleindustrijski krogi imajo svojo politiko in ta je daleč od tega, kar hočejo današnji angleški in francoski državniki. Državniki ideje sporazuma, miru in obnove imajo najtežje stališče napram veleindustrijskim in velekapitalističnim krogom. Med tema dvema taboroma ne more priti do sporazuma in razmere v posameznih državah na znotraj in na zunaj se ravna v ožnjeno, v koliko so poštene in za celokupni dobrobit zavzeti državniki v stanu obvladati velekapitalistično družbo in omejevati njeno politiko.

Najbolj je velekapitalistična politika zrastle nemškimi državniki preko glave. Velekapitalisti so v Nemčiji začeli pasivni odpor v Porenju, vlada se jim je postavila na razpolago in velekapitalisti so v dobi odpora delali še profite, dočim je delovno ljudstvo zadela največja nesreča in beda. Kakor malo so se nemški kapitalisti brigali za žive siromake v Poruhrju, tako veliko so storili za proslavo mrtvih žrtev v glorijskega nacionalnega mučeništva. Nemške fašiste in šoviniste redi velekapital, da lahko igra z njimi pri vseh vratolomnih igrar. Za slučaj polomov ima pa pri tem vedno pripravljena varna mesta v inozemstvu. Za Nemčijo pride takoj na vrsto Francija. Tudi tam je imela veleindustrija do pred kratkim odločujočo vodilno moč, kar se je videlo najbolje v tem, da je Poincarejeva vlada vedno skrbela za to, da so male države, zlasti pa Jugoslavija, naročevale velikanske množine vojnega materiala v veliko korist francoske veleindustrije in v veliko škodo lastnih narodov. Nova francoska vlada napram velekapitalizmu ni dovolj uslužna in ta je zato vso svojo opozicijsko delo prenesel na zunanje politično polje.

Če se tudi londonska konferenca razide brez uspeha, bo to v prvi vrsti delo politike francoske veleindustrije. Angleški veleindustrijci so v svoji politiki veliko bolj umerjeni kot francoski in se zlasti v zunanji politiki še najbolj strinjajo s predsednikom angleške vlade. Oni imajo več razumevanja za to, da je popuščanje potrebno, ker tvori trdnost veliko nevarnost hudega obračuna med politiko sporazuma, miru in širokih ljudskih mas s politiko, ki jo zastopa velekapital po svetu sploh in v vsaki državi še posebej.

Iz Slovenije.

Kdo je prav za prav zastopnik ljubljanske radikalije? V sedanje intrige za in proti Jovanovičevi koncentracijski akciji so posegli tudi slovenski radikali. Kot prvi zastopnik ljubljanske radikalije se je mudil v Beogradu dr. Ravnihar, ki je bil sprejet od Jovanoviča in se je izjavil za Jovanovičevu akcijo. Za dr. Ravniharjem se je pripeljal v Beograd takoj po letih stari, a politično radikalni novorojenček Fran Grafenauer. Grafenauerja Jovanovič ni sprejel, nato se je podal Grafenauer k Pašiču. Pašiču je izjavil Grafenauer, da dr. Ravnihar ni imel pravice govoriti v imenu slovenskih radikalov, ker je le predsednik nekega ljubljanskega odbora. Na te kvante g. Grafenauerja je Pašič pokimal in bil mnenja, da bo on odslej smatral Grafenauerjevo frakcijo ljubljanske oblasti za pravi del oficijelne radikalne stranke. Ljubljanska radikalija je torej že razdvojena v frakcijo, kateri načeljuje dr. Ravnihar in je ta skupina za Jovanoviča, politični predstavitelj druge in Pašičevemu kopitu udane radikalne skupine je stari uskok Grafenauer. Po našem mnenju bi imel pravico go-

voriti v imenu ljubljanske radikalije edino dr. Ravnihar, ker je izvoljeni poslanec narodno-napredne stranke, ki je fuzijonirana z radikalno. Kako pride Grafenauer do tega, da se rine v ospredje kot predstavitelj radikalije, nam je nerazumljivo. Grafenauerjeve intrige v Beogradu proti dr. Ravniharju so nam dokaz, da stari Elifalt iz Koroške ni le prodal za skledo leče svojega političnega prepričanja radikaliji, ampak tudi dr. Žerjavu. Saj pa stari Grafenauer kot orjunaš tudi ne more biti drugega nego radikalno-demokratski privesek dr. Žerjava. Ljudje Grafenauerjevih značajev spadajo obenem pod Pašičevo brado in dr. Žerjavovo orjunsko batino.

Orjunski žandarski oficir. Svojčas smo imeli že dovolj poročil o delovanju adjutanta zloglasnega komandanta žandarmerije Oskar Huberja — Draga Dragiča — kapetana Vošnjaka, sedaj se je pa ta prikazen pojavila v Trbovljah kot eksponent Žerjavovske orjune. Kapetan Vošnjak je poprej uspešno skrbel, da njegov protektor polkovnik Oskar Huber ni prišel v »Orjuno«, kar so hoteli oni poštene, a zapeljani nacionalisti, ki mislijo, da bi moral list »Orjuna« žigosati vse narodne izdajalce, pa naj so se še tako dobro maskirali kot n. pr. Oskar Huber s pravoslavjem in srbskim imenom. To je prepričal kapetan Vošnjak, ki je sam iz znane nemčurske rodbine v Celju, ter dobro razume konjunkturo, ki dopušča, da se narodnostno najbolj umazani tipi lahko skrivajo pod orjuno ter izposlujejo tudi zaščito za sebi enake. Od orožniškega poveljstva je prišel kapetan Vošnjak kot orožniški komandant v Trbovlje in tam služi sedaj orjuni na ta način, da ne obravnava ali pa da celo inhibira prijave proti zločinskemu početju orjuncev. Na orjunaško početje orjunca Vošnjaka opozarjamo merodajne oblasti in javnost, zapomnili si bomo pa vse prav dobro za čas obračuna.

Smrt dijaka. Iz Ormoža poročajo: V sredo, dne 23. julija, smo položili v prerani grob vzornega dijaka-drugošolca semeniščana Maksa Filipčič, ki mu je kratka zavrata bolezen upihnila lučko življenja. Vse, ki smo ga ljubili, tolaži pri tej izgubi samo zavest, da je Bog to nedolžno cvetko utrgal zato, da jo presadi na svoj nebeški vrt. N. v m. p.!

Novice iz Slov. Bistrice. Pred nekaj tedni je bilo poštnemu slugi v Slov. Bistrici ukradena obleka in perilo. Uzmovič je neki Rudolf Steinberger iz Maribora. Tata je aretirala zagrebška policija in ga izročila sodišču v Slov. Bistrici. — V bližini Cigonice so našli nabiralci gob rahlo zakopanega dečka-novorojenčka, ki je bil že delj časa na tem mestu. Orožništvo se je posrečilo dognati mater otroka v osebi posestniške hčere Plečko iz Cigonice, katera se je pred kratkim poročila s tukajšnjim posestnikom Ivanom Laki. — V Trnovcih pri Slov. Bistrici so v nedeljo, dne 20. t. m., na večer vdrli štirje fantje iz Sesterž v hišo posestnika Josipa Korena in mu razbili vso hišno upravo, ker jim isti vnaprej ni hotel postreči s pijačo in jedili, katero so v njegovi hiši ravno pripravljali za gostijo, ki bi se morala vršiti drugi dan. Pri tem so se dejansko lotili tudi družinskih članov. Orožništvo je drugi dan nasilneže zvezane privedlo v zapore tukajšnjega sodišča, kjer bodo mesto potic in vina dobili kaše in vode in razen tega bodo sigurno nagradeni še z nekaj tedni zapora.

Poročil se je v nedeljo, dne 20. t. m., g. Ivan Tomašič, profesor gimnazije v Zaječarju, z gđ. Lenko Dvoršek, profesorico istega zavoda, na Cigonci pri Slov. Bistrici. Novemu paru obilo sreče!

Osebnostne izkaznice pri vožnji z brzovlaki. Po nalogu direktorja drž. železnic v Ljubljani št. 773-VII 1924 opozarjamo vse lokalne potnike, ki hočejo uporabljati mednarodne brzovlake, da morajo imeti na zahtevo obmejnih policijskih komisariatov pri sebi kakoršnokoli izkaznico, s katero lahko dokažejo policijskim revizijskim organom svojo identiteto.

Novice iz St. Janža pri Velenju. V viharni noči dne 7. julija je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Matija Žerdoner, p. d. Peklinjek. Živino so razven ene svinje rešili, ostalo je pa vse zgorelo. Požarna bramba iz Velenja je z veliko požrtvovalnostjo omejila požar. Zavarovan je bil za malo svoto, sosedje mu bodo radi pomagali. — Na kresno nedeljo je zasedel novi zvon in vzel sapo onim, ki so brez potrebe govorili, česar niso razumeli. Zdaj so zadovoljni. Hvaležni moramo biti domačinu č. g. župniku za njegov trud! Bog mu plačaj! — Občinski volitev ne bomo imeli, ker je vložena le lista SLS. Samo Sušev Rafek bi jih rad imel, da bi brez »posov« lahko tujo živino iz hlevov jemal, kar se je iz Žerjavovega katekizma »Domovine« naučil. Pa še drugič kaj, ako bode potrebno.

Preveč krčem. Od Sv. Florjana v Doliču poročajo: V naši mali gorski župniji imamo že 7 krčem, sedaj se nam še obeta osma. Komu neki v korist in potrobo? Vsak, ki pozna razmere, odgovarja: Nikomur. Mi kmetje se moramo težko boriti s pomanjkanjem poslov in dninarjev, s krčmami se pa le podpira delomrznost, zapravljanje časa, denarja in telesnih moči, pijančevanje in pohajkovanje in še mnoga druga zla. Zatorej manj krčem, ne pa več!

Občni zbor Pevske zveze, ki je bil določen za nedeljo, dne 27. t. m., je odložen. Dan občnega zbora bo ob-

javljen pravočasno, vse predpriprave za občni zbor pa ostanejo.

Dve prireditvi SZR v Rajhenburgu. Strokovna zveza rudarjev v Rajhenburgu je nudila svojim članom in prijateljem dva lepa popoldneva. V nedeljo, dne 13. t. m., je priredila v Dovškem, v prostorih bivšega poslanca Škoberneta, gledališko predstavo, kateri je sledila prijetna prost zabava. Igralci-rudarji so s pomočjo rajhenburških Orlov rešili svojo nalogo prav dobro, pevski zbor rajhenburških Orlov je pa peteljubečim gostom krajšal čas s krasnimi pesmicami, tako da je čas potekel po mnenju vseh vse prehitro. Na splošno željo se je prireditev ponovila z istim sporedom še enkrat dne 20. t. m. Lepo bi bilo, ko bi se SZR še kaj kmalu pokazala s kako prireditvijo, da bi vzdramili v splošnem za pošteno zabavo tako malomarne Rajhenburžane.

Od Sv. Jederti nad Laškem poročajo: Na Magdale-nino nedeljo smo imeli v Govcrah priložnost videti in slišati pristno orjunsko surovino z imenom Brinar. Nje govo bogokletno govorjenje nam je pokazalo, kam jadra »demokratska mladina, vzgojena v naprednem, to je v ljudstvu sovražnem duhu. Svetujemo temu človečetu, naj ostane rajši doma, sicer dobi za svoje orjunske iz-zivanje plačilo po umazanem gobcu. Srečna Huda jama, ki je zdaj gnezdo takih barab!

Iz občine Sv. Krištof pri Laškem. Dne 21. julija so bile občinske volitve. SLS je dobila 19 odbornikov, JDS 6. Ker so torej orjunci pogoreli, so po volitvah vložili pritožbo, češ, da so nekateri podpisani na naši listi potvorjeni. Dočim srezko poglavarstvo naše pritožbe proti pristnosti orjunskih podpisov ni hotelo sprejeti nekaj dni pred volitvami, je sprejelo orjunske pritožbo še osmi dan po volitvah ter tako zavleklo volitev župana in svetovalcev. Skrbeli bomo, da orjuncem tudi ta spletkar ne bo zalegla.

Centralistična likvidacija. Oddelek ministrstva pravde v Ljubljani poroča: Oddelek ministrstva pravde v Ljubljani, ki je bil v likvidaciji od 3. marca t. l., je prestal dne 15. julija t. l. povsem. Njegov delokrog je prešel po večini na ministrstvo samo, deloma tudi na predsedništvo višjega deželnega sodišča in na višje državno pravdnštvo v Ljubljani. Stranke, ki so doslej obračale do oddelka, naj se poslej s svojimi vlogami obračajo do ministrstva pravde samega, vendar je praktično, da v vseh primerih, v katerih je pričakovati, da bo ministrstvo pravde v pojasnilo stvari potrebovalo spise ali poročila podrejenih pravo sodnih oblastev, vlagajo svoje na ministrstvo pravde naslovljene vloge pri onem pravosodnem oblastu, pri katerem teče ali je tekla njihova stvar, ali pa pri predsedništvu višjega deželnega sodišča ali višjemu državnemu pravdnštvu v Ljubljani. Na ta način bi se v večini primerov prihranilo čas in delo.

Dnevne novice.

Začetek svetovne vojne. Danes pred desetimi leti — dne 25. julija 1914 — tudi v petek, je bil pravi začetni dan svetovne vojne. Na ta dan je namreč cesarju Francu Jožefu predložil Berthold depešo iz Bosne, ki javlja, da so srbski graničarji obstreljevali na Savi čoln avstrijskih žandarjev in da so bili pri tem v čolnu štirje mrtvi. Ta depeša se je ohranila in je važen zgodovinski dokument, zlasti radi tega, ker dokazuje zločinstvo nekdanje avstrijske vojne politike in neutešljive želje po prelivanju krvi. Depeša, ki je bila danes pred desetimi leti cesarju predložena, je ponarejena v toliko, da je nekdo številki 4 pristavil ničlo in da je tako poročilo govorilo o 40 mrtvih. Ko je cesar to depešo prebral, je vskliknil: »Če je že 40 mrtvih, pa res drugo ne preostane kot vojna.« Na današnji dan pred desetimi leti je bil poleg mobilizacijske odredbe, katero je cesar Franc Jožef takoj podpisal, ko je prebral prej navedeno depešo, gotovo izdelan tudi znani vojni oklic »An meine Völker!« Ta oklic ne nosi datuma, podpisan je pa bil dne 26. julija 1914 in izdan dva dni pozneje.

Naša vladna kriza in dunajski zrezek. Eden od starih srbijanskih politikov, kakor poroča »Politika«, je pripovedoval te dni beograjskim novinarjem glede naše vladne krize to-le zanimivo isorodnost med krizo in dunajskim zrezkom. Ta srbijanski politikar pravi: Moja žena mi je pred leti odšla v kopališče in ostal sem sam doma. Prisiljen sem bil, da sem v dobi ženine odsotnosti moral obedovati v gostilni. Ko sem stopil v krčmo, mi je prinesel natak jedilni list. Ta jedilni list sem čital vsaki dan od zgoraj navzdol in obratno in sem natančno preračunal, koliko da stane kaka jed. Po dolgem prebiranju jedilnega lista od vseh strani pa sem se vsaki dan odločil za »jedno bečko šniču.« Kakor s tem dunajskim zrezkom je tudi z našimi vladnimi krizami. Krona se posvetuje s šefi opozicije in politik iz vladne skupine, natančno se pretehta od vseh strani vsakega kandidata, ki bi bil za predsednika vlade, napravijo se cele gore zapiskov vseh mogočih ter nemogočih kombinacij. Ko so že končana in takorekoč zaključena vsa posvetovanja, se začenja zopet znova, po-

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšje in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila. Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

svečuje se ter razmišlja, a nazadnje ostane zopet na vladi jugoslovanski bečki šnicel — g. Nikola Pašić.

Čarugovi pajdaši odpremljeni v kaznilnico. Pajdaši Čarugove razbojniške tolpe izvezemši na smrt obsojeno četvorico: Čaruga, Prpič, Mihaljevič in Selthofer, so bili v spremstvu žandarmerije in s posebnim vlakom odposlani v kaznilnico v Mitrovico, kjer bodo odslužili prisojeno jim kazen.

Avijatična nesreča v Novem Sadu. Te dni se je dogodila na novosadskem aerodromu zopet težka nesreča. Kapetan Savič se je dvignil v zrak na aparatu tipa Breguet; komaj je dosegel višino 20 m, je motor odpovedal in letalo je tresčilo ob tla. Kapetana so potegnili težko ranjenega izpod razvalin aparata.

Afera s poštnimi znamkami v Subotici. Subotička policija že dolgo časa raziskuje neko zapleteno in tajinstveno afero. Že pred nekoliko meseci se je opazilo, da prihaja v Subotici v promet večje število falsificiranih pošt-nih znamk; v prometu so se zadnji teden pojavile tudi znamke »Kralj Peter na bojišču«, katere je srbska uprava izdala še za časa vojne in ki jih danes sploh ni mogoče dobiti neuporabljene. Te znamke imajo veliko vrednost, ker jih filatelisti radi kupujejo. Klišaji teh znamk so za časa okupacije Beograda izginili. Preiskava je dognala, da so nekateri avstrijski oficirji prodali klišaje raznih srbskih pošt-nih znamk nekemu znanemu subotičskemu advokatu, ki jih je zopet naprej prodal zloglasnemu in že večkrat zbog različnih prevar kaznovanemu Milanu Magarševiću, ki je bil med vojno predsednik okrožnega sodišča v Subotici. Magaršević trdi, da je prodal klišaje nekemu osejškemu trgovcu, pri katerem so v resnici našli večjo količino pošt-nih znamk. Preiskavo vodi policija v največji tajnosti; dosedaj je dognano, da so zelo kompromitirane nekatere ugledne osebe iz Subotice in Osjeka.

Že šesta smrtna obsodba v letošnjem letu v Osijeku. Osiješko sodišče je obsodilo te dni na smrt 24 let staroga kmetkega delavca Matevža Sinunčiča. Sinunčič je leta 1924 v mestnem gozdu z žepnim robcem zadušil svojo ženo Maro in jo po izvršenem zločinu obesil na hrastov steber, da bi prevaril oblast in javnost s samomorom. Sodna komisija je ugotovila zločin in ne samomor. Orožniki so prijeli moža zadušene in ta je priznal zločinstvo z izgovorom: žene se je hotel znebiti na račun sreče s pri-ležnico.

Rodbina utonila. V Vukovaru je razsajalo dne 19. t. m. silno neurje z viharjem, nalivi in končno je prišlo celo do preloma oblaka. Voda je drla po vseh vukovarskih ulicah, a kanali niso mogli več požirati potokov, ki so nastali radi silovitega naliva. Med nalivom in viharjem je brzela po ulicah Vukovara mati z enim otrokom v naročju, drugega je vodila za roko. Vihar je iztrgal iz rok šestletnega sinčka in ga pognal proti kanalu, ki vodi v reko Vuko. Mati je vsa prestrašena stekla za otrokom, a pri tem je padel iz naročja še šestmesečni otrok in materi sami je spodnesla voda noge. Obupana mati je vikala na odpomoč, meščani so sicer prihiteli na pomo-ganje, a prepozno. Mater in šestletnega sinčka so našli utonjena v kanalu, šestmesečnega dojenčka po so poteg-nili drugi dan ribiči mrtvega iz Vuke.

Naraščanje žitnih cen. Na novosadski produkti borzi je nepričakovano začela naraščati cena pšenice in ostalih žitnih vrst. Dočim se je v pričetku tedna prodajala pšeni-ca po 285—290 din., je do danes narasla cena že na 360 din. in še višje. Vzrok te nenadne hausse je velik naval kupcev iz Madžarske in Rumunije, kjer je letos žetev izvanredno slabo uspela. Njihovi agenti kupujejo pšenico pod vsako ceno; kupljene količine nove pšenice takoj vkrcavajo na šlepe ter izvažajo v inozemstvo. Zbog te hausse so mnoge trgovke v Novem Sadu pretrpele veli-kanske izgube. Adolf Fischer, lastnik znane žitne veletrgo-vine, je počinil samomor, ker je pretrpel velike izgube. Pričakovati je še, da bo cena pšenice še naraščala ter bo v kratkem porasla na 400 din. Vsled naglega naraščanja cen pšenice se je začela podraževati tudi moka. Radi tega se je bati draginje; iz Novega Sada je odpotovala v Beograd posebna delegacija, da izposluje od ministrstva prepoved izvoza moke.

NAVODILA ZA MLADINSKA DNEVA V MARIBORU.

Kdo se naj udeleži v soboto, kdo v nedeljo. Pri dekliskem dnevu 9. in 10. avgusta, kakor pri fantovskem dnevu 23. in 24. avgusta, je namenjen vsakokrat prvi dan, t. j. sobota, resnemu notranjemu delu pri zborovanjih in predavanjih, nedelja pa zunanji manifestaciji. Zato naj pridejo vsakokrat v soboto predvsem oni v Maribor, ki imajo v kraju količkej pomembnejšo in vodilno mesto, ali da se sploh zanimajo za naš krščanskosocialen pokret. To so razni odborniki in odbornice katerekoli organizacije in vsi oni, ki si žele in so potrebni pouka v najvažnejših sodob-nih vprašanjih. V nedeljo pa naj pridejo v Maribor ljudske množice, da že s svojo udeležbo manifestirajo za naše katoliško načelo. Seveda je vsakemu na prosto, da pride že v soboto v Maribor, kar sploh prav prosimo. Za pre-nočišča si priskrbite pri raznih znancih in sorodnikih, za drugo pa že poskrbi pripravljani odbor, sicer pa eno noč človek že prebije, samo da je na mirnem pod streho. Za-to prosimo: kdor količkej zmore, naj pride na dekliski ali fantovski dan v Maribor, razne malenkostne zapreke in pomisleki naj ne ovirajo nikogar. Pokažimo vso vneto za dobro stvar, agitirajmo za njo!

Udeležence dekliskega dne, ne jemljite zastav seboj, ker jih ne bomo nikjer, rabili. Pač pa naj prinesejo zastave in prapore udeleženci fantovskega dne, ker nastopimo v javnem sprevodu.

Romarska pobožnost pri Materi Milosti v Mariboru je lepo združena z udeležbo na dekliskem ali fantovskem dnevu. Obnovimo tudi to lepo, staro navado in porabimo priliko ob mladinskih dneh, ki se nam nudi. Sv. spoved

opravite po možnosti že doma, kdor pač more. Pri dekliskem dnevu 10. romarska pobožnost in skupno sv. obhajilo v nedeljo, 10. avgusta, zjutraj ob 6., pri fantovskem dnevu v nedeljo, 24. avgusta, zjutraj ob pol 6. Zato pa pridite že v soboto v Maribor.

Izkaznice dobite samo pri župnem uradu in sicer posamezniki kakor vse organizacije, tudi Orli in Orlice. Če kateremu župnemu uradu zmanjka izkaznic, naj piše ali brzojavni takoj po druge pripravljalnemu odboru. Izkaznico mora imeti vsak udeleženec, stane pa 6 din. Pripravljalni odbor računi z gotovostjo, da bo polovična vožnja dovoljena in s tem naj računi tudi vsak udeleženec, vsaka udeleženka.

Velike lepake, ki smo jih poslali župnim uradom in drugim, nalepite gotovo vse na vidna mesta. Lepak je narisan priznan umetnik. Ne imejte nerazobešenih lepakov. Četudi morda lepak komu osebno ravno ni najbolj všeč. Lepak pazoruje na priprosto način mladost, druga njegova stran pa je reklama; več pa naj nihče ne išče na lepaku, ker drugih namenov noben reklamni lepak ne more imeti.

Godbe, ki žele sodelovati pri fantovskem dnevu, naj se prijavijo do 15. avgusta pripravljalnemu odboru. Nobe-na neprijavljena in neodobrena godba ne bo smela svirati v sprevodu.

Iz Maribora.

Pri mariborskem velikem županu. Ker so bile pod po-prejšnjim velikim županom točno urejene in določene ure za sprejem raznih strank in med temi tudi poročevalcev listov in je sedanji veliki župan, kakor nam je znano, ob-ljubil, obdržati to tudi vnaprej, se je eden naših poročevalcev tudi nekoč podal v veliko-župansko čakalnico. Tu je našel vse polno ljudi ter je takoj videl, da z ureditvijo sprejemov ni nič, mislil je pa, da bo šlo vsaj po vrsti, kakor kdo pride. Pa tudi s tem ni bilo nič. Pri g. velikem županu so že bili razni dobro znani njegovi politični pri-jatelji in ko so bili oni gotovi, se stranke iz čakalnice niso klicale po redu, kakor so prišle, ampak po imenu ne gle-de na to, kako dolgo že čakajo. Naš poročevalec si je vse to ogledal in je med dolgim čakanjem tudi govoril z ljudmi. Eni resignirano skomignejo z rameni, češ, kaj si hočemo, danes je že tako, drugi že poznajo prav dobro politične prijatelje in svetovalce g. velikega župana, tretji pa vedo povedati, da je bilo to tudi nekaj stalnega pod egido g. dr. Pirkmajerja v Ptuj. Tam so obiskovali tega gospoda njegovi politični prijatelji, kadar so hoteli, druge stranke, ki so prišle od daleč, so pa čakale dolgo, dolgo, dokler niso zvedele, da se je gospod oblastnik že davno skozi drugi izhod odstranil s svojimi prijatelji. Naš poročevalec je doznal od strank, ki so izpovedovale svoje iz-kušnje, dovolj in pri tem, kar je videl in izkusil, je dobil potrdila pri svojih novinarskih tovariših, ki niso poročevalci »Tabora« ali »Jutra«, kar tako mimogrede ter se je seveda za vedno odrekal avdijsenc pri velikem županu. — Sedaj se ne čudimo, da je »Tabor« pri svoji redukciji na dve strani ter s tem zvezano pripravo na smrt, često ob pičlosti svojega prostora, ki še roman zaljubljenega obla izpusti, pravo, vredno in osebno glasilo g. velikega župa-na. Čestitamo torej velikemu županu in »Taboru« nad to-likemu soglasju v časovno in prostorno pičlo odmerjeni protiljudski politiki.

Prenočišča za udeležence dekliskega dne, 9. in 10. avgusta t. l., naj blagovolijo prigrasiti vsi oni, ki razpola-gajo s kakšnim praznim prostorom. Prijave sprejema vsak dan popoldne od 4. do 6. ure pripravljani odbor za mla-dinska dneva v Mariboru, Aleksandrova cesta šte. 6 I (palača Združne gospodarske banke pri frančiškanski cerkvi), sobe št. 5, 11 in 12. Umevno, da dobe stranke za ta zasebna prenočišča primerno odškodnino.

Preprečena velika požarna nesreča. Popoldne v sredo je izbruhnil v Studencih ogenj pri Gašperiču. Ogenj so baje zanetili po neprevidnosti otroci v hlevu, ki je postal žrtev plamena. K sreči sta bili takoj na mestu nesreče stu-denška in mariborska požarna bramba, ki sta ohranili pred ognjem hišo pri Gašperiču in tudi sosedna poslopja. Po-žar gospodarskega poslopja pri Gašperiču bi bil lahko brez uspešne od pomoči dveh požarnih bramb katastrofa-len za cele Studence.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo, dne 27. t. m., popoldne izlet na Gorco pri Sv. Petru. Od-hod iz Maribora ob dveh popoldne. Zbirališče pri mostu v Melju. Ob pol štirih cerkveni govor, nato litanije in blagoslov. Članice, kakor prijatelji krščanske ženske orga-nizacije se vabijo, da pohite z nami na prijazen hribček k Gorskemu Mariji.

Jadranski večer priredi pevsko društvo »Jadran« v soboto, dne 2. avgusta t. l., v veliki dvorani Narodnega doma.

Društvo jugoslovanskih drž. uslužbencev in vpokojen-cev. Državni vpokojenci in vdove! V nedeljo, dne 27. t. m. ob 10. uri popoldne se snidemo polnoštevilno v mali ka-zinski dvorani, da slišimo poročilo o stanju naših nad in se posvetujemo, kaj je nam ukreniti v sedanjem skrajno obupnem položaju. Pridite vsi!

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1924-25 prične dne 15. julija in traja do dne 1. septembra t. l. Vršni se vsak delavnik popoldne od 10. do 12 ure in popoldne od 15. do 17. ure ter vsako nedeljo in praznik od 9. do pol 11. ure v pi-sarni mestnega šolskega sveta na Slomškovem trgu. — Delodajalci naj pošljejo k vpisovanju vse svoje vanjen-ce in vse svoje vajenke, ki še niso dovršili II. letnika o.-n. šole. Pouk bo začel začetkom oktobra t. l., ali pri ogromnem številu učencev je treba mnogo časa za vpi-sovanje in za ureditev po razredih. Zato naj se javijo vajenci in vajenke zanesljivo v gori določenem roku,

ne pa, da bi se kakor se je to dogajalo, navalila vsa množica učencev in učenek (ca. 1000) na urad v zadnjem tednu pred začetkom pouka.

Kolesarski klub »Edelweiss.« V nedeljo, dne 27. jul., interesantna partija na grad Wurmberg, ogled historičnih zanimivosti in odhod na Ptuj. Odhod ob 8. uri zjutraj od klubovega doma. Popoldan partija do Wrussa pri Sv. Mik-lavžu. Odhod ob 15. uri, vodja g. Karl Pitsch.

Hotel Halbwild priredi v soboto elitni koncert. Vsako nedeljo in četrtek koncert kvarteta Richter ob vsakem vremenu.

Livarna »Zvonoglas« je med drugimi prejela tole po-hvalno pismo: Zvonarna »Zvonoglas« v Mariboru je vtila za župnijsko cerkev v St. Janžu na Dravskem polju dva bronasta zvonova po 1543 in 650 kg. Prvi ima glas es, drugi as. Dobili smo jih v kratkem času. Odlikujejo se po lepi izdelavi, čistim in močnem glasu ter tvorijo krasno in mogočno zvonjenje, ki bo ponos naše župnije. Prejšnji ve-lik »Lurški zvon« je imel lep in močen glas, ki se je slišal daleč naokrog, novi »Lurški« zvon še ga prekaša. Častitam tvrdki za mojstrsko posrečene zvonove ter želim tudi v bodoče tako lepih uspehov. Z odličnim spoštovanjem u-dani A. Sagaj, župnik. St. Janž na Dravskem polju, dne 14. 4. 1924.

418 2—1

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.
Prevedel Paulus.

32

Neverjetno, kako se da vplivati na mase! Le poznati je treba psihologijo mas, pa lahko storiš z ljudmi, kar hočeš.

In Percy Blakeney jo je poznal, to je bilo videti!

Kakor čreda divjih konj, ki jih goni bič gonjačev, tako so planili. Nevedoč kaj hočejo, nevedoč kaj bodo našli, so se zaleteli v silnem sunku po ulicah in proti mestnim vratom.

In z njimi so drveli Percyjevi prijatelji.

Ulice so bile ozke in množice so se stisnile, pa tem silnejši je bil njihov naval. Kakor deroča reka, ko pri-de v ozko sotesko, dere še huje in odnese vse seboj, tako so stisnjene trume drvele po tesnih ulicah in potegnile seboj vse, kar jim je prišlo na pot, tudi tiste, ki so omahovali in ki se jim ni ljubilo tavati po temi in po dežju, celo tiste, ki vobče niso imeli namena iti seboj.

Trikratni klic galeba je hripavo zadonel nekje na desni. Tam so bila vrata Mémilmontant in onstran vrat je ležalo pokopališče Lachaise.

Ta vrata so bila najbližnja, tja je drvelo največ ljudi.

Vreme je bilo mrzlo in mokro, ni se ljubilo ljudem da bi letali po dolgih ulicah, brž so hoteli doseči svoj cilj in ponoviti slavni dan štirinajstega julija ter na-valiti na barikade, kakor so tistikrat navalili na bastillo.

In z njimi je drvela gruča Percyjeva. —

V četrť uri so bili pri vratih mémilmontantskih.

Pariška vrata so bila v tistih dnevih revolucije seve-skrbno zastražena, dvajset mož narodne garde pod po-veljstvom častnikov je stalo pri vsakih vratih.

Pa kaj je dvajset mož proti tisočgali besni množici?

Kdo je kedaj mislil, da bo prišel napad na vrata od mestne strani —?

Pri vsakih vratih, ki so vodila na sever in na vzhod, je stala množica, štiri do pet tisoč mož močna. Nihče izmed teh razgrajačev ni vedel, po kaj so prav-zaprav tako blazno hiteli proti barikadam.

Le eno so hotele vse te mase, — svojo voljo.

Pobesneli so, podivjali, skozi mestna vrata so ho-teli —. Za vsako ceno.

In z besnim krikom so drhali napadle barikade. »Štirinajsti julij! Živijo bastilla —!« To je bil bojni krik. Ljudstvo je hotelo svojo voljo.

Ali ni bila ljudska volja najvišja oblast v državi —?

Ali jih ni tako učil novi nauk o ljudski svobodi —?

Narodna garda je bila brez moči. Častniki so se morali vdati. Par strelav, ki so je ustrelili vojaki v zrak, je še huje razpalilo pobesnelo ljudstvo.

Medtem se je ulil pravi poletni obilni dež, zdaj pa zdaj je zagrmelo in rdeči bliski so fantastično osvetlje-vali temne množice, spačene obraze, gole razmrščene glave in dvignjene pesti.

Zdelo se je da je pekel izpuščen na svobodo.

In v manj nego četrť uri so bili Parižani zunaj svojih lastnih vrat —.

Zmaga je bila popolna. Vojaki so se umaknili, ljudstvo je dobilo, kar je zahtevalo —.

Pa dež je lil kakor iz škafa, z dobljeno zmago se je razkadila pijana razdraženost in dež je precej ohladil vročo kri. Mokra obleka se je prijemala golih teles in grla so bila vsa suha od vednega kričanja.

Trdo ob mémilmontantskih vratih leži pokopališče Lachaise.

(Dalje prihodnjič).

Pomočnika ali vajenca išče nujno studenčni mojster F. Bratina Križevci pri Ljutomeru. 423

Posestvo, 4 crale, obstoječe iz hiše s hlevom, sadnosnika vinograda, njive in travnika, je za 45.000 D na prodaj. Potreben kapital event. 25.000 D. Vpraša se v upravnistvu

Vinotoč in branjarja gospe Kaizer v Studencih, Slomškova ulica 5 (pri cerkvi) ima dobro in ceno vino, pijačo itd.

Radi izpraznitve skladišča prodaja železnine po lastni ceni dokler traja zaloga pri Sergej Vabič, Maribor, Aleksandrova cesta 23. 405 3-1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Avtomobilno zastopstvo
I. J. G. Herberstein
Maribor, Gosposka ul. 20
Telefon 133.

: Kis za vlaganje kumar :

garantirano za zdravje neškodljiv, kakor tudi vinski kis na debelo in drobno prodaja najmodernejša avtomatična kisarna
FELIKS SCHMIDL, Maribor, Koroška cesta št. 18

Preselitev.

Naznanjamo slavnemu občinstvu, da smo preselili našo mehanično delavnico iz Tržaške ceste št. 16 v **Vojašniško ulico 13.**

Isto smo s potrebnimi stroji uredili ter se popravila točno in vestno izvršijo.

Priporočamo se cenjenim naročam ter beležimo s velespoštovanjem

Divjak & Gustinčič,

mehanična delavnica,

Vojašniška ulica 13 Maribor Vojašniška ulica 13

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vlitino.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunanji po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im. »Frank« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahlevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Sajmištu broj 1.

Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10-1

Denar naložite

na boljšo

pri

na varnost

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z. n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Enkrat-

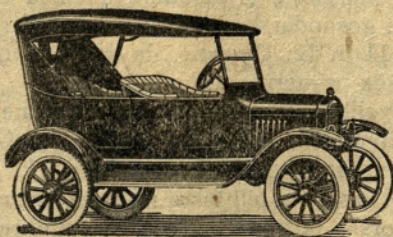
ni poskus Vas prepriča, da je najboljša zobna krema »ITO« — dobi se povsod. —

VOLTA

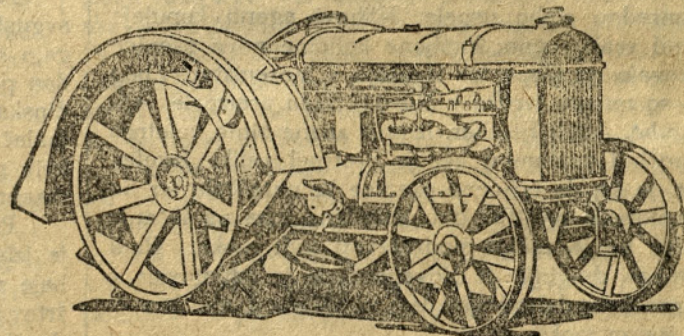
DOMAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA D.D.
MARIBOR

Ford
THE UNIVERSAL CAR

Dosedaj čez 10 milijonov avtomobilov izdelanih. — Zadnji milijon izgotovljen v 132 dneh. — Vsled tega najcenejši avto sveta.

Fordson traktorji.

Univerzalni stroj za poljedelstvo in prevažanje velikih tež. — Pogon s petrolejem. — Letna produkcija 300.000 traktorjev. — Velikega pomena za nar. gospodarstvo.

Zastopstvo: American Import Co. Maribor, Koroška c. 24.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekučem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.